

مرکز تحقیقات اسلامی

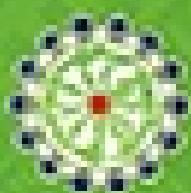
اصفهان

گامی

عمران
علیه السلام

www.ghaemiyeh.com
www.ghaemiyeh.org
www.ghaemiyeh.net
www.ghaemiyeh.ir

مجلس شورای اسلامی ایران

در مکتب اهل بیت علیهم السلام

جلد ۷

رجعت

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

رجعت

نویسنده:

عبدالکریم بهبهانی

ناشر چاپی:

مجمع جهانی اهل بیت (علیهم السلام)

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۶	رجعت
۶	مشخصات کتاب
۷	اشاره
۱۶	سخن مجمع
۱۹	مقدمه
۲۷	مباحثی پیرامون رجعت
۲۷	۱- معنای رجعت
۲۸	۲- مرتبه اعتقاد به رجعت
۲۹	۳- دلیلهای اثبات رجعت
۲۹	اشاره
۲۹	الف: مرحله اثبات امکان رجعت و محال نبودن آن
۳۰	ب: عدم تعارض اعتقاد به رجعت با عقاید اسلامی
۳۴	ج: مرحله اثبات وقوع شدن رجعت در آینده جامعه اسلامی
۳۴	اشاره
۳۵	الف: آیات
۳۷	ب: روایات
۴۰	شبهاتی درباره رجعت
۴۳	نتیجه بحث
۴۴	درباره مرکز

مشخصات کتاب

سرشناسه: بهبهانی، عبدالکریم

عنوان قرارداد: الرجعه . فارسی

عنوان و نام پدید آور: رجعت [کتاب] / گروه پژوهش و پاسخ به شبهات، عبدالکریم بهبهانی؛ ترجمه گروهی از مترجمان [مجمع جهانی اهل بیت (ع)]؛ تهیه کننده اداره ترجمه معاونت فرهنگی [مجمع جهانی اهل بیت (ع)]؛ ویراستاری امرا... نصیری.

مشخصات نشر: قم: مجمع جهانی اهل بیت (ع)، ۱۴۳۵ ق. = ۱۳۹۳.

مشخصات ظاهری: ۳۷ ص.؛ ۵/۱۴ × ۵/۲۱ س م.

فروست: در مکتب اهل بیت علیهم السلام؛ ۷.

شابک: دوره ۹۷۸-۹۶۴-۵۲۹-۲۷۰-۴؛ ۹۷۸-۹۶۴-۵۲۹-۲۷۷-۳

یادداشت: کتابنامه به صورت زیرنویس.

موضوع: رجعت

موضوع: رجعت -- احادیث

موضوع: احادیث اهل سنت -- قرن ۱۴

شناسه افزوده: نصیری، امرالله، ویراستار

شناسه افزوده: مجمع جهانی اهل بیت (ع). اداره ترجمه

شناسه افزوده: مجمع جهانی اهل بیت (ع)

رده بندی کنگره: BP۲۲۲/۴ ب ۳۰۴۱۹ ۱۳۹۳

رده بندی دیویی: ۲۹۷/۴۴

شماره کتابشناسی ملی: ۳۸۲۸۰۱۱

ص: ۱

اشاره

بسم الله الرحمن الرحيم

ص: ٣

رجعت

گروه پژوهش و پاسخ به شبهات، عبدالکریم بهبهانی

ترجمه گروهی از مترجمان [مجمع جهانی اهل بیت (ع)]

تهیه کننده اداره ترجمه معاونت فرهنگی [مجمع جهانی اهل بیت (ع)]

ویراستاری امرا... نصیری

ص: ۵

«کار اساسی شما [مجمع جهانی اهل بیت]... معرفی مکتب اهل بیت است به دنیای اسلام. بلکه به سراسر عالم، چون امروز همه دنیا تشنه معنویت اند و این معنویت در اسلام هست و در اسلامی که در مکتب اهل بیت معرفی می کند به نحو جامع و کاملی وجود دارد».

(از بیانات مقام معظم رهبری «مد ظله العالی»، ۱۳۸۶/۵/۲۸)

مکتب اهل بیت عصمت و طهارت (علیهم السلام) که تبلور اسلام ناب محمدی (صلی الله علیه و آله) و متکی بر منبع وحیانی است، معارف ژرف و عمیقی دارد که از اتقان، استحکام و برهان برخوردار می باشد و مطابق با فطرت سلیم انسان هاست؛ بر همین اساس است که حضرت امام رضا (علیه السلام) فرمودند:

«فإنَّ الناس لو علموا محاسن كلامنا لا تبعوننا» [شیخ صدوق (رحمه الله)، عیون اخبار الرضا (علیه السلام)، ج ۲: ۲۷۵]. این مکتب غنی و نورانی در پرتو عنایات الهی و هدایت ائمه ی اطهار (علیه السلام) و نیز مجاهدت هزاران جهادگر عرصه های علم و فرهنگ در طول قرون گذشته و حال، بسط و گسترش یافته است.

پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی به رهبری حضرت امام خمینی (قدس سره) و تأسیس نظام اسلامی با تکیه بر قوانین اسلامی و با

محوریت ولایت فقیه، افق های سیاسی، اجتماعی و فرهنگی جدیدی را برای انسان های آزاده به ویژه مسلمانان و پیروان و محبان اهل بیت (علیهم السلام) گشود و توجه بسیاری از نخبگان و مستضعفان جهان را به خود معطوف کرد.

مجمع جهانی اهل بیت (علیهم السلام)، مولود این دگرگونی مبارک است که به ابتکار مقام معظم رهبری حضرت آیت الله العظمی خامنه ای (مد ظله العالی) در سال ۱۳۶۹ شمسی / ۱۹۹۰ میلادی تأسیس شد و تاکنون خدمات شایانی را در تبلیغ معارف قرآن و اهل بیت (علیهم السلام) و حمایت از پیروان اهل بیت (علیهم السلام) در سراسر جهان انجام داده است.

معاونت امور فرهنگی مجمع جهانی اهل بیت (علیهم السلام) در راستای رسالت خود جهت ارتقای شناخت و آگاهی پیروان اهل بیت (علیهم السلام) در موضوعات، سطوح، مخاطبان و عرصه های مختلف، در حوزه های تولید کتاب و مجلات به زبان های متعدد و سائر محصولات فرهنگی به فعالیت پرداخته است.

این اثر با هدف معرفی معارف اهل بیت (علیهم السلام) و پاسخ به شبهات مخالفین به ویژه وهابیان و سلفی ها تهیه شده و حاصل تلاش علمی و پژوهشی گروهی از پژوهشگران و نویسندگان فرهیخته و صاحب نظر و ارجمند می باشد.

در اینجا بر خود لازم می دانم از دبیر کل محترم مجمع، حضرات اعضای محترم شورای کتاب، مدیران محترم اداره کل پژوهش و ترجمه، رئیس محترم گروه مطالعات بنیادی، دبیر محترم شورای کتاب و گروه مطالعات بنیادی، مترجمین عزیز و همکاران اداره ی ترجمه تقدیر و تشکر نمایم. همچنین از برادرانی که در ویرایش، تایپ، مقابله، تصحیح، آماده سازی، نشر و چاپ این کتاب تلاش کردند، تشکر می کنم و توفیق همگان را از خداوند متعال مسئلت دارم.

معاونت امور فرهنگی مجمع در راستای تعمیق و پویایی آثار منتشره در حوزه ی معارف اهل بیت (علیهم السلام) در سراسر جهان، از دیدگاه ها و پیشنهادهای اساتید، فرهیخته گان، صاحب نظران و پژوهش گران ارجمند استقبال می کند تا زمینه های بسط و گسترش هرچه بیشتر معارف اهل بیت (علیهم السلام) فراهم گردد.

به امید تعجیل در ظهور و فرج منجی عالم بشریت حضرت مهدی (عج).

نجف لک زایی

معاون امور فرهنگی

ص: ۱۲

وحدت، همبستگی، اتحاد و انسجام، از اصول عقلانی و برخاسته از اعماق سرشت انسانی است؛ هم چنان که یک اصل ثابت، مسلم و همیشگی دین مقدس اسلام نیز بوده و هست و تحقق آرمان های آفرینش و نیل به اهداف عالی آن در این راستا قابل دسترسی است و قطعاً هیچ قوم و آحاد جامعه ای، در جنگ و فتنه، نزاع و تفرقه، به خیر و سعادت و کمال انسانی، نخواهد رسید.

امام امیر المؤمنین علی بن ابی طالب (علیه السلام) می فرماید:

إِنَّ اللَّهَ سَبْحَانَهُ لَمْ يُعْطِ أَحَدًا بَفُرْقِهِ خَيْرًا مِّمَّنْ مَضَى وَلَا مِمَّنْ بَقِيَ. (۱)

«خداوند سبحان، نه به گذشتگان و نه به آیندگان، با تفرقه و جدایی خیری را عطا نکرده و نمی کند».

در سایه وحدت و یک دلی است که جامعه به آرمان ها و پله های ترقی، گام نهاده و زیباترین استحکامات را بر سرتاسر جامعه حاکم می کند و محبت و صمیمیت و صلح و صفا را می گستراند.

از این رو، می بینیم قرآن کریم با لحن محکم و با هدف هدایت، چنین می فرماید:

وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا وَاذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءً فَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَأَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا وَكُنْتُمْ عَلَى شَفَا حُفْرِهِ مِنَ النَّارِ فَأَنْقَذَكُمْ مِنْهَا كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ. (۲)

ص: ۱۳

۱- (۱) - نهج البلاغه: خطبه ۱۷۶.

۲- (۲) - آل عمران: ۱۰۳.

«همه با هم، به حبل الله چنگ زنید و پراکنده نشوید و یاد بیاورید آن زمانی را که با هم دشمنی می کردید. پس خداوند دل های شما را به هم نزدیک کرد و الفت و برادری بر شما حاکم نمود و (نیز) یاد بیاورید آن زمانی را که شما، در لبه پرتگاه آتش قرار داشتید، پس خداوند شما را از آن نجات داد و خداوند این چنین آیات خود را تبیین می کند، شاید به هدایت دست یابید».

و نیز پیامبر اکرم؛ حضرت محمد بن عبدالله (صلی الله علیه و آله) می فرماید:

«المؤمن للمؤمن كالبنيان يشد بعضه بعضاً». (۱)

«نسبت فرد با ایمان با مؤمن دیگر، همانند اجزای یک ساختمانند که هر جزئی از ساختمان، جزء دیگر را نگه داشته و محکم می نماید».

و نیز حضرت امام جعفر صادق (علیه السلام) می فرماید:

«المؤمن أخو المؤمن، كالجسد الواحد، إن اشتكى شيئاً منه وجد ألم ذلك في سائر جسده». (۲)

«مؤمن برادر مؤمن است، مانند آنکه یک جسد می باشند؛ اگر عضوی از آن به درد آید، درد و رنج آن به دیگر اعضا خواهد رسید».

بنابر این تفرقه، کینه توزی، نزاع و خون ریزی، هرگز مشروعیت و مصونیت نداشته و از کبائر و زشتی هاست که وجدان و عقل سلیم، آن را بی اساس و بی فرهنگی معرفی کرده و در دین اسلام هم شدیداً مورد نکوهش و توبیخ قرار گرفته و مرتکب آن را به عذاب الهی، وعده داده است.

جهالت جاهلان و دسیسه دسیسه گران و فتنه انگیزان، در طول تاریخ مسلمین، کوشیده است که وحدت صفوف و یک پارچگی مسلمین، به جنگ و

ص: ۱۴

۱- (۱) - اصول کافی ۱۶۶/۲؛ نهج الفصاحه: ۷۷۹؛ کنز العمال: ۱۴۱/۱.

۲- (۲) - بحار الأنوار: ۱۴۸/۶۱.

خون ریزی تبدیل شده و کینه و بغض و بد بینی و اِتهام به خروج از دین و ورود در شرک را گسترش دهد. بنابر این بر مسؤلان و رهبران امت و بر آحاد جامعه اسلامی، فرض و حتم است که اجازه ندهند چنین فضائی بر جامعه اسلامی حاکم گردد و در نتیجه ذخائر و ثروت های امت اسلام، توسط مستکبران روزگار و کافران خوش رنگ و نگار و صاحبان تراست ها و کارتل ها به راحتی و سهولت، غارت شود.

ما پیروان اهل بیت (علیهم السلام)، بر خود لازم می دانیم جهت وحدت بیشتر مسلمین و زدودن موانع این اتفاق و انسجام، نسبت های ناروائی که در طول تاریخ، به ویژه در این سال های اخیر، به مکتب اهل بیت (علیهم السلام) و به صورت ناجوانمردانه نسبت داده شده، از خود دور کنیم و با تمام وجود، از این تهمت ها و نسبت ها توسط تکفیری ها و جریاناتی که آلت دست انگلیسی ها، صهونیست ها، و غارتگران امریکا و ... هستند، اعلان انزجار و تبری بجویم.

از باب نمونه:

۱ - ما که کتاب آسمانی مصون از تحریف، یعنی قرآن کریم را تنها کتاب همه مسلمین و بدون آن که کم و زیاد شده باشد و عیناً، همان قرآن کریم حضرت خاتم الانبیاء محمد مصطفی (صلی الله علیه و آله) و ثقل اکبر و سرتاسر آن را داعی توحید و یکتاپرستی می دانیم؟

- ما که بزرگ ترین موفقیت پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) را نفی بتها (اصنام) و نفی عبادت لات و عزری و اعلان و تحقق کلمه توحید «لا اله الا الله» می دانیم؟

- ما که خطبه های غزای توحیدی مولی الموحدين امیر المؤمنین (علیه السلام) را - شبانه روز - در مراکز آموزشی و پژوهشی، دانشگاه ها و حوزه ها و محافل علمی و تربیتی مان به تلاوت و تدریس و استضاءه می نشینیم؟

ص: ۱۵

- ما که در مساجد و مراکز عبادتی مان ، متون سراسر توحید اهل بیت پیامبر(صلی الله علیه و آله) را همانند دعای کمیل از امام علی(علیه السلام)، دعای عرفه از امام حسین(علیه السلام) و دعای ابو حمزه ثمالی از امام سجاد(علیه السلام) و ده ها دعای توحیدی دیگر تلاوت می شود و طنین انداز است:

«... متی غَبَّتْ حَتَّى تَحْتَاجَ إِلَى دَلِيلٍ يَدُلُّ عَلَيْكَ... عَمِيْتُ عَيْنٌ لَا تَرَكَ... مَاذَا وَجَدَ مَنْ فَقَدَكَ وَمَا الْمَدَى فَقَدَ مَنْ وَجَدَكَ...».

(۱)

- ما که هزاران اثر معرفتی و توحیدی همچون کتاب توحید شیخ اقدم «صدوق» را داریم، ما که ...

با همه این اوصاف، به صورت جاهلانه و مزورانه و مزدورانه به هدف بدبین کردن سایر مسلمین ناجوانمردانه به شرک متهم شده و می شویم!!! (فما لهم كيف يحكمون)!!؟!!

۲ - اعتقاد به امام مهدی(علیه السلام) و مهدویت، ریشه قرآنی دارد و مذاهب و فرق اسلامی - روی هم رفته - به آن اعتراف دارند تا جائی که انکار آن را موجب قتل منکر آن دانسته اند. (۲)

و نیز جایگاه رفیعی از سنت و معرفت اسلامی را برای آن حضرت ذکر کرده اند و قاطبه علمای اهل بیت(علیهم السلام) و بسیاری از علمای مذاهب اسلامی، روایات و احادیث و اخباری که در شأن و ولادت آن حضرت است، مورد تصریح و تصحیح و اعتراف قرار داده اند؛ مانند صاحب سنن ترمذی، قرطبی مالکی، ابوجعفر عقیلی، سیوطی، ابن حجر عسقلانی، حاکم نیشابوری، بیهقی، ابن اثیر، بغوی، ابن قیم، ذهبی، تفتازانی، ابن کثیر دمشقی، جزری شافعی، عبدالوهاب شعرانی، متقی هندی، عبدالباقی زرقانی، سفارینی حنبلی، محمد امین

ص: ۱۶

۱- (۱) - بحار الأنوار: ۲۲۶/۹۵ (بخشی از دعای عرفه).

۲- (۲) - همانند ابن حجر هیتمی شافعی، شیخ صبای حنفی، خطابی مالکی، یحیی حنبلی و...

سویدی، شوکانی، مؤمن شبلنجی، قنوجی بخاری، کتانی مالکی، خضر مصری، غماری شافعی، ناصر الدین البانی، ابوالعلی مودودی، کمال الدین ابن طلحه شافعی، یاقوت حموی، ابو نعیم اصفهانی، ابن جوزی حنبلی، گنجی شافعی، جوینی شافعی، ابن علی شافعی همدانی، حمد الله مستوفی، ابن شحنة حلبی حنفی، خواجه پارسا حنفی، ابن صبّاغ مالکی، سراج رفاعی، ابن طولون دمشقی، ابو عیّاس قرمانی حنفی، ابن عامر شیراوی، سابط قاضی حنفی، قندوزی حنفی، حمزاوی شافعی مصری، زرکلی سلفی، یونس سامرای، احمد طوسی بلاذری، ابن شاکر بدری شافعی، عبدالکریم یمانی، صبان شافعی، ابن عماد دمشقی حنبلی و غیر اینان... .

حال نگاه بیندازید و ببینید:

امام مهدی(علیه السلام) و مهدویّت - که در کتاب و سنّت، محکم ترین ریشه و اساس و برهان و این همه معترف به تواتر و صحت و ولادت و حیات از جمیع فرق اسلامی دارد- چگونه با زشت ترین تعبیرها مورد استهزاء و تمسخر و افتراء و نسبت های ناروا قرار گرفته است؟!.

از این عصاره انبیاء و خلف اوصیا، گاهی به «امام مزعوم» و گاهی به «معدوم» و ... تعبیر می شود!! و گاهی می نویسند که شیعیان کنار سرداب حله یا سرداب بغداد، یا سرداب سامرا (1) و یا ... مرکبی را آماده می کنند تا آن که او وقتی که از آن سرداب خارج شد، سوار آن مرکب شود!. اینان هنگام نماز هم، هم چنان در کنار مرکب باقی می مانند، زیرا ممکن است که در همان وقت از سرداب خارج شود و کسی کنار مرکب نباشد تا او را سوار کنند!!.

ص: ۱۷

وارونه نشان دادن حقایق، تحریف و سیاه‌نمایی در زمینه اعتقادات و معارف حقه اهل بیت (علیهم السلام) توسط دشمنان و بقاء بر میت‌های آکله‌الاکباد و آنان که گوینده «لا اله الا الله و محمد رسول الله» و معتقدان معاد و محشر و اهل قبله و قرآن را همانند گوسفند سر می‌برند و جهت جلب رضایت سردمداران کفر و غاصبان قدس، همه‌گونه خوش‌خدمتی دارند و در تمام دوران ننگین رژیم جعلی و سفاک صهیونیستی، در حمایت از مظلومین فلسطین، و مقدسات مسلمین حتی یک فشنگ و یا تیری رها نکرده‌اند، اما هر روز شاهد آنیم که دسته‌دسته اهل قبله و توحید و بعثت و معاد را با کمال شقاوت و بی‌رحمی، قطعه‌قطعه و به آتش می‌کشند و فتنه و تفرقه را بین امت اسلام می‌گسترانند.

لازم به تذکر است: این دو مورد به عنوان نمونه بود و گرنه مسلمانان هر روزه شاهد نشر و بسط صدها مورد دیگر با هزاران سایت و کتاب و مقالات و نرم‌افزار، توسط این مجموعه فاقد عاطفه و رحم و متحجر و تکفیری با هدف شوم تفرقه‌افکنی و جنگ و جدال در امت اسلامی می‌باشند، فالی الله المشتکی.

در هر صورت، ما به عنوان این که به حفظ وحدت مسلمین و قطع ید اجانب از بلاد اسلامی و زدودن اتهامات و افتراءات از مکتب اسلام و معارف اهل بیت (علیهم السلام) مکلفیم، بر خود واجب می‌دانیم جهت زایل کردن بدبینی از ذهنیتی که اینان در بین عموم مسلمین با دروغ، نفاق، افتراء و بهتان ساخته‌اند، اقدام نماییم و انزجار و بی‌زاری خود را از این تفرقه‌افکنان و جنگ‌افروزان وابسته به استکبار و کفر جهانی، اعلان نماییم.

مجموعه «فی رحاب اهل البیت (علیهم السلام)» (۱) حدود چهارده سال پیش، جهت زدودن این ذهبت و زدودن برخی از موانع وحدت، در معاونت امور فرهنگی مجمع جهانی اهل بیت علیهم السلام و با کمک، مساعدت و همکاری گروهی از فضلا و محققین (۲)، طراحي و سپس مورد تنظيم و تدوين قرار گرفت.

بحمدالله به سرعت و به طور گسترده و چشمگیر، مورد استقبال محافل علمی و پژوهشی و علاقه مندان و دوستان وحدت مسلمین، قرار گرفت.

شخصیت های علمی و دست اندرکاران نشر و قلم و گروه های محاوره و مناظره، در همان زمان تدوین و نشر، پیشنهاد ترجمه ی این مجموعه را به زبان های زنده دنیا دادند که بحمدالله ترجمه فارسی آن توسط اداره ترجمه

ص: ۱۹

۱- (۱) - این مجموعه بیش از چهل جلد است که هر یک از آنها به یک موضوع و یک شبهه اختصاص دارد و به زبان عربی و با سبک مقارنه و ارائه دلائل تنظیم یافته است.

۲- (۲) - جهت تقدیر از زحمات عزیزانی که در این مجموعه به نوعی تلاش داشته و نقشی که در تحقق این کار علمی و فرهنگی داشته اند. متذکر می شویم: ۱- ابوالفضل اسلامی (علی)؛ مسؤول گروه و مشرف علمی پروژه. ۲- سید منذر حکیم؛ پیگیر امور مجموعه. ۳- ۵- سید عبدالرحیم موسوی، شیخ عبدالکریم بهبهانی و صباح بیاتی؛ تهیه کنندگان بعضی از متون مجموعه. ۶- ۹- شیخ عبدالأمیر سلطانی، شیخ محمد هاشم عاملی، شیخ محمد امینی و شیخ علی بهرامی؛ تصدی مسائل استخراج و مقابله. ۱۰- ۱۳- سید محمدرضا آل ایوب، عباس جعفری، حسین صالحی و عزیز عقابی؛ در مسائل تصحیح و تطبیق و روند امور. ضمن آن که از نظرات ارزشمند آقایان: شیخ جعفر الهادی (خوشنویس)، شیخ محمد هادی یوسفی غروی، استاد صائب عبدالحمید و غیر اینان در برخی از این متون استفاده کرده ایم. جزاهم الله خیر الجزاء. (ناشر)

معاونت امور فرهنگی، آماده گردید و اینک مورد بررسی مجدد و ویراستاری قرار گرفت و تقدیم علاقه مندان می شود.
امید است که این تلاش و جهاد فرهنگی، مورد قبول پروردگار متعال و عنایت حضرت بقیه الله الأعظم (عج) قرار گرفته باشد.

گ-روه مطالع-ات بنیادی

ابوالفضل اسلامی (علی)

۱۳۹۲/۸/۲۸

ص: ۲۰

۱- معنای رجعت

مراد از «رجعت در اعتقاد امامیه» این است که: خداوند گروهی از مردگان را - به همان صورتی که در دنیا بودند - دوباره به دنیا برمی گرداند و اینان بر دو گروه اند؛ برخی از آنان در زندگی دنیوی، ایمانشان خالص بوده و برخی دیگر، کافر خالص بوده اند.

آنگاه خداوند، اهل حق را بر اهل باطل و مظلومان را بر ظالمان پیروز خواهد کرد و این امر، در زمان امام مهدی (عج) واقع خواهد شد و بعد از آن خواهند مرد.

گروهی، در تفسیر دیگری از (رجعت)، گفته اند: مراد از آن، بازگشت حق به اصل خویش است و این امر به دست امام مهدی (عج) تحقق می یابد.

این تعریف، زنده کردن مردگان و بازگشت دوباره آنان به دنیا را شامل نمی شود.

دیدگاه اول در میان جمهور امامیه به جهت پیروی کردن آنان از اهل بیت (علیهم السلام) شایع است. و به خصوص از زمان شیخ صدوق، شیخ مفید، سید مرتضی و شیخ طوسی، تا زمان علامه مجلسی و شیخ حرّ عاملی، این دیدگاه شکل گرفته. امروزه فقیهان و دانشمندان شیعه نیز به همین قول، اعتقاد دارند.

بدیهی است که عقیده اسلامی، اصولی دارد که همان آن را قبول دارند و نیز فروعی دارد که گاهی اوقات در آن اختلاف ایجاد می شود. «رجعت» از اصولی نیست که اختلاف در آن روا نباشد. در این باره شیخ محمد حسین کاشف الغطاء می نویسد:

(اعتقاد به رجعت در مذهب شیعه امر الزامی نمی باشد و انکار آن مضر نیست؛ گرچه اعتقاد به آن، نزد شیعیان، ضروری می باشد ولی تحقق تشیع از جهت وجود و عدم، منوط به آن نمی باشد و رجعت مانند برخی از علامتهای قیامت است؛ مثل: نازل شدن عیسی (علیه السلام) از آسمان، ظهور دجال، خروج سفیانی... از دیگر قضایای رایج میان مسلمانان است که اعتقاد به آنها از شرایط مسلمان بودن نمی باشد). (۱)

رجعت به این معنا، قسمتی از بخشهای تکمیل کننده تفکر مهدویت در اسلام است و بدین جهت، این دو، دارای مضمون واحد و مشترک می باشند و آن پیروزی حق و شکست باطل در آخرین نبرد تاریخی میان آن دو است و نظام دنیا در حال حرکت به سوی حق است.

اگر ادیان آسمانی قبل از اسلام، به بازگشت برخی از پیامبران به دنیا معتقد هستند. و مسلمانان - اعم از شیعه و سنی - از جهت اعتقاد به اصل تفکر مهدویت، مشترک می باشند، پس مانعی از اعتقاد به

ص: ۲۲

رجعت - که به عنوان تأکید کننده اصل تفکر مهدویت و در امتداد و توضیح دهنده آن است - وجود ندارد.

بنابر این، ایمان به رجعت، مکمل و بیانگر اصل تفکر مهدویت است که همه مسلمانان آن را قبول دارند، پس تأکید بر این اصل و ژرف نگری در آن، از طریق تفکری عمیق و مساعدت کتاب و سنت، فضیلتی است که شایسته بزرگداشت و احترام است. با همه اینها رجعت - چنان که سید محسن امین عاملی (رحمه الله) فرموده - «امری است نقلی؛ اگر نقل صحیح باشد، اعتقاد به آن لازم است و اگر نقل صحیح نباشد، اعتقاد به آن لازم نیست».^(۱)

به همین دلیل به نظر برخی از علماء که این نقل نزد آنان تمام نیست، یا در دلالت آن اشکال دارند؛ روایت های موجود در این زمینه را به صورتی تفسیر کرده اند که از آن برانگیخته شدن در دنیا قبل از آخرت، لازم نمی آید بلکه به معنای بازگشت دولت حق و شکست قدرت ظلم و ستمگری می باشد.^(۲)

۳- دلیلهای اثبات رجعت

اشاره

اثبات رجعت و اقامه دلیل بر آن، دارای سه مرحله است:

الف: مرحله اثبات امکان رجعت و محال نبودن آن

بهترین دلیلی که امکان آن را اثبات می کند، این است که «رجعت» نوعی از «معاد» است که هیچ اختلافی ندارد، با این تفاوت

ص: ۲۳

۱- (۱) - نقض الوشیعه: ۳۷۶، چاپ مؤسسه اعلمی - بیروت.

۲- (۲) - ر.ک: مجمع البیان: ۷/ ۳۶۶ (تفسیر آیه ۸۳ از سوره نمل).

که رجعت، بازگشت دنیوی است که در پایان دنیا برای برخی از مردم - که رهبران ایمان و سران کفر هستند - تحقق می یابد لکن «معاد» بازگشت اخروی است که همه انسانها را در برمی گیرد.

و هر استدلالی که برای امکان اثبات «معاد» آورده شود، صلاحیت دارد که برای امکان «رجعت» نیز دلیل باشد. استواری این مرحله از پژوهش (مرحله عقلی) متکی به ادله معاد است و غنی بودن آن به سبب غنای ادله معاد می باشد.

ب: عدم تعارض اعتقاد به رجعت با عقاید اسلامی

در این مرحله اثبات می شود که «اعتقاد به رجعت»، با هیچ یک از ابعاد عقاید اسلامی، مخالفت ندارد؛ زیرا گاهی اوقات، امکان دارد عقیده ای ممکن باشد لکن اعتقاد به آن، مخالف و یا موجب تضعیف بُعد خاصی از ابعاد عقیده اسلامی گردد، آیا این شرط (عدم مخالفت با بُعدی از ابعاد عقیده اسلامی) در مبحث رجعت وجود دارد؟

باید گفت: اعتقاد به رجعت از دو جهت مشتمل بر این اثبات است:

۱- اعتقاد به رجعت، نه تنها با هیچ یک از ابعاد اعتقادات اسلامی، مخالف نیست بلکه موجب ژرف نگری و مؤثر بودن و قوت اصول پنجگانه دین است. رجعت، پدیده ای است که قدرت مطلقه و فراگیر خداوند، و راستی و درستی راه پیامبران، به کرسی نشاندن حق امامت و واقعی بودن معاد را روشن می کند.

۲. اعتقاد به رجعت، دارای مصادیقی میان ائمتها و پیامبران گذشته است و قرآن کریم برخی از این مصادق را با تأکید بیان کرده است. آن چیزی که دلیل روشن بر اعتقاد به رجعت است، نه تنها با اعتقادات اسلامی مخالفت ندارد؛ بلکه از خواستها و لازمه‌های آن است؛ به این بیان که قرآن کریم، از اموری که با توحید منافات دارد و یا سود و زیانی به آن نمی‌رساند، سخن نمی‌گوید بلکه قرآن کریم به سبب بهره‌مندی از حکمت - که خود را به آن توصیف نموده - باید از اموری سخن براند که موجب تقویت توحید شود. با تحقیق در قرآن کریم مشاهده می‌شود که این کتاب مقدس، درباره رجعت با اشاره گذرا نسبت به حصول آن و واقع شدنش در میان ائمتهای سابق، اکتفا نکرده بلکه آن را با بیانهای مکرر و به طور مؤکد تبیین کرده است. و این امر دلالت دارد که اعتقاد به رجعت، موجب تأکید توحید است. در سوره بقره آمده است:

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ خَرَجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَهُمْ أُلُوفٌ حَذَرَ الْمَوْتِ فَقَالَ لَهُمُ اللَّهُ مُوتُوا ثُمَّ أَحْيَاهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ . (۱)

«آیا ندیدی جمعیتی را که از ترس مرگ، از خانه‌های خود فرار کردند؟ و آنان هزارها بودند، خداوند به آنان گفت: بمیرید، سپس خدا آنان را زنده کرد، خداوند نسبت به بندگان خود احسان می‌کند و لکن بیشتر مردم، شکر (او را) بجا نمی‌آورند».

ص: ۲۵

مفسران - از جمله ابن جریر طبری در تفسیرش - روایاتی را از ابن عباس، وهب بن منبه، مجاهد، سدی و عطا نقل می کند که شأن نزول این آیه درباره گروهی از بنی اسرائیل است که به سبب بیماری طاعون - که در دیارشان بود - از آن فرار کردند و خداوند آنان را میراند. پیامبری به نام حزقیل از میان آنان عبور نمود و درباره آنان به فکر فرورفت، در حالی که اجساد آنان فرسوده شده بود. خداوند به او وحی فرمود: «آیا می خواهی ببینی که چگونه آنان را زنده می کنم؟»، آنگاه خداوند آنان را زنده نمود.

سیوطی نیز مانند این روایت را نقل کرده است. (۱)

و نیز گفتار خداوند را می خوانیم:

وَإِذْ قُلْتُمْ يَا مُوسَىٰ لَنْ نُؤْمِنَ لَكَ حَتَّىٰ نَرَىٰ اللَّهَ جَهْرَةً فَأَخَذَتْكُمُ الصَّاعِقَةُ وَأَنْتُمْ تَنْظُرُونَ * ثُمَّ بَعَثْنَاكُمْ مِنْ بَعْدِ مَوْتِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ . (۲)

«و (نیز به یاد آورید) هنگامی را که گفتید: ای موسی! ما هرگز به تو ایمان نخواهیم آورد، مگر این که خدا را آشکارا (با چشم خود) ببینیم، پس صاعقه شما را گرفت، در حالی که تماشا می کردید، سپس شما را پس از مرگتان، حیات بخشیدیم، شاید شکر (نعمت او را) بجا آورید».

ص: ۲۶

۱- (۱) - تفسیر طبری: ۲/ ۵۸۸-۵۸۶، چاپ دار الفکر؛ الدرّ المثور: ۲/ ۷۴۱، چاپ دار الفکر.

۲- (۲) - بقره (۲): ۵۵-۵۶.

درباره این آیه، مفسران - از جمله طبری - نقل کرده است که: «اینان بعد از گفتارشان همگی مردند و موسی (علیه السلام) با اصرار از خداوند درخواست نمود که آنان را زنده کند، خداوند نیز ارواحشان را به آنان برگرداند». (۱)

و نیز خداوند فرموده است:

أَوْ كَالَّذِي مَرَّ عَلَى قَرْيَةٍ وَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَى عُرُوشِهَا قَالَ أَنَّى يُحْيِي هَذِهِ اللَّهُ بَعِيدَ مَوْتِهَا فَأَمَاتَهُ اللَّهُ مِثَّةَ عَامٍ ثُمَّ بَعَثَهُ قَالَ كَمْ لَبِثْتَ قَالَ لَبِثْتُ يَوْمًا أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ قَالَ بَلْ لَبِثْتَ مِثَّةَ عِامٍ فَاَنْظُرْ إِلَى طَعَامِكَ وَشَرَابِكَ لَمْ يَتَسَنَّهْ وَانظُرْ إِلَى حِمَارِكَ وَلِنَجْعَلَكَ آيَةً لِلنَّاسِ وَانظُرْ إِلَى الْعِظَامِ كَيْفَ نُنشِزُهَا ثُمَّ نَكْسُوهَا لَحْمًا فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهُ قَالَ أَعْلَمُ أَنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. (۲)

«یا مانند کسی که از کنار یک آبادی (ویران شده) عبور کرد، در حالی که دیوارهای آن، به روی سقفها فرو ریخته بود، گفت: چگونه خدا اینها را پس از مرگ زنده می کند؟ خداوند او را یک صد سال میراند، سپس زنده کرد و به او گفت: چقدر درنگ کردی؟ گفت: یک روز، یا بخشی از یک روز، فرمود: نه بلکه یک صد سال درنگ کردی؛ نگاه کن به غذا و نوشیدنی خود، هیچ گونه تغییر نیافته است، ولی به الایغ خود نگاه کن، برای این که تو را نشانه ای برای مردم قرار دهیم. (اکنون) به استخوانهای (مرکب سواری خود) نگاه کن که چگونه آنها

ص: ۲۷

۱- (۱) - تفسیر طبری: ۱ / ۲۹۳ - ۲۹۰.

۲- (۲) - بقره (۲): ۲۵۹.

را برداشته، به هم پیوند می دهیم، و گوشت بر آن می پوشانیم. هنگامی که بر او آشکار شد، گفت: می دانم خداوند بر هر کاری تواناست».

مفسران - از جمله طبری - روایات زیادی را نقل کرده اند که عزیر یا ارمیا از بیت المقدس عبور نمود، بعد از آن که بخت نصر آن را خراب کرده بود، برایش سؤال ایجاد شد که خداوند چگونه مرده ها را زنده می کند؟ خداوند قدرت خویش را درباره زنده کردن مردگان به عزیر نشان داد (چنان که آیه آن را بیان کرده است). (۱)

در قرآن، آیات دیگری وجود دارد که «رجعت پس از مرگ» را در مورد انسان و حیوان بیان کرده است؛ از جمله آیات ۷۳ و ۲۶۰ سوره «بقره» و آیاتی که زنده کردن مردگان، به وسیله حضرت عیسی (علیه السلام) را بیان می کند.

از مجموع آیات گذشته و این که قرآن کریم، اعتقاد به رجعت را در میان امتهای گذشته مکرر بیان کرده در می یابیم که بیان آن، لغو و بیهوده نیست بلکه قرآن کریم هدفی در ورای آن دارد که در صدد تحقق آن هدف می باشد و آن ژرف نگری در توحید و اعتقادات است.

ج: مرحله اثبات وقوع شدن رجعت در آینده جامعه اسلامی

اشاره

آیا در قرآن کریم و سنت پیامبر (صلی الله علیه و آله) مطلبی وجود دارد که «وقوع رجعت» را در آینده ای اثبات کند؟

ص: ۲۸

معتقدان به رجعت به این سؤال قاطعانه جواب مثبت می دهند؛ به جهت اعتماد به برخی از آیات قرآن کریم و روایات پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) که در ذیل بیان می شوند.

الف: آیات

۱- خداوند می فرماید:

وَيَوْمَ نَحْشُرُ مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ فَوْجًا مَّمَّنْ يُكَذِّبُ بِآيَاتِنَا فَهُمْ يُوزَعُونَ . (۱)

«(به خاطر آور) روزی را که ما از هر امتی، گروهی را از کسانی که آیات ما را تکذیب می کردند، محشور می کنیم و آنان را نگه می داریم تا به یکدیگر ملحق شوند».

این آیه از برانگیخته شدن گروهی از انسانها در آینده سخن می گوید و این حشر، حشر اخروی نمی باشد؛ زیرا حشر اخروی، همگانی است و اختصاص آن به برخی از مردم، معنایی ندارد؟ به خصوص این که قرآن کریم در سه آیه بعد، روز قیامت را ذکر می کند:

وَيَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ فَفَزِعَ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ إِلَّا مَنْ شَاءَ اللَّهُ وَكُلُّ أَتَّوَهُ دَاخِرِينَ . (۲)

«(به خاطر آورید) روزی را که در صور دمیده می شود و تمام کسانی که در آسمانها و زمین هستند، در وحشت فرو می روند، جز کسانی که خدا خواسته و همگی با خضوع در پیشگاه او حاضر می شوند».

ص: ۲۹

۱- (۱) - نمل: (۲۷): ۸۳.

۲- (۲) - نمل: (۲۷): ۸۷.

گفتنی است که نشانه های قیامت، در این آیه وجود دارد، نه در آیه قبل، و اگر آیه قبل هم درباره قیامت باشد، تکرار این آیه بدون وجه خواهد بود.

۲- خداوند می فرماید:

كَيْفَ تَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَكُنْتُمْ أَفْوَاتًا فَأَخْيَاكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ يُحْيِيكُمْ ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ (۱).

«چگونه به خداوند کافر می شوید؟ در حالی که شما مردگان بودید و او شما را زنده کرد، سپس شما را می میراند و بار دیگر شما را زنده می کند، سپس به سوی او باز گردانده می شوید».

در این آیه خداوند دو حیات و دو بازگشت را مطرح می کند؛ حیات اول، همان زندگی دنیوی است و حیات دوم ثم یحییکم میان حیات اول و بازگشت به سوی خداوند است که این حیات، فقط بر «رجعت» منطبق می باشد.

۳- خداوند می فرماید:

قَالُوا رَبَّنَا آمَنَّا اِنَّنَا اِتْنَيْنِ فَاَعْتَرَفْنَا بِذُنُوبِنَا فَهَلْ اِلَى خُرُوجٍ مِّنْ سَبِيلٍ (۲).

«آنان می گویند: پروردگارا! ما را دو بار میراندی و دو بار زنده کردی، اکنون به گناهان خود معترفیم، آیا راهی برای خارج شدن از (دوزخ) وجود دارد؟»

کیفیت استدلال به این آیه، مانند آیه گذشته است.

ص: ۳۰

۱- (۱) - بقره (۲): ۲۸.

۲- (۲) - غافر (مؤمن) (۲۳): ۱۱.

اینها برخی از آیات قرآن کریم است که بر «رجعت» دلالت می کند.

ب: روایات

اما روایات فراوانی از پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) و اهل بیتش در باره اثبات رجعت، از سوی محدثان و مفسران شیعه در کتابهای روایی و تفسیری، نقل شده است. (۱)

روشن است که ما به همه این روایات استدلال نمی کنیم بلکه به برخی از آنها - که در منابع فریقین ذکر شده است - اکتفا می کنیم. بارزترین آنها روایت معروف «ابو سعید خدری» است. وی از پیامبر (صلی الله علیه و آله) نقل می کند:

«تمام سنتهای امتهای قبل را و جب به و جب و ذراع به ذراع پیروی می کنید و حتی اگر آنان در سوراخ سوسماری وارد شده

ص: ۳۱

۱- (۱) - برخی از نویسندگان، چهل کتاب برشمرده اند که اختصاص به این موضوع دارد. در این جا به برخی از آنها اشاره می شود: ۱- کتاب رجعت ابی حمزه بطنانی که نجاشی آن را ذکر کرده است: ۲- اثبات رجعت ابن شاذان. ۳- رجعت شیخ صدوق. ۴- رجعت عیاشی، مؤلف کتاب تفسیر عیاشی. ۵- اثبات رجعت علامه حلی. ۶- ایقاز حرّ عاملی که این کتاب گسترده ترین کتاب در این زمینه می باشد؛ زیرا ۶۰۰ حدیث و ۶۴ آیه در آن ذکر کرده است. در این زمینه به کتاب رجعت، چاپ مرکز رسالت مراجعه کنید.

باشند، شما از آنان پیروی می کنید.. عرض کردیم: ای پیامبر خدا! (مراد) یهود و مسیحیان هستند؟ فرمودند: پس چه کسی؟

(۱)

پیش از این گذشت که رجعت در میان امتهای گذشته واقع شده است، مقتضای حدیث این است که رجعت در میان این امت نیز واقع خواهد شد.

اینها تنها برخی از مواردی است که درباره رجعت به آن استدلال شده است، پس باید در برابر این استدلالها تواضع علمی نمود؛ زیرا حداقل این است که اعتقاد به رجعت را به عنوان یک اعتقاد مورد پذیرش مطرح می کند و کسی که رجعت را نمی پذیرد، باید با دلیل، آن را رد کند و یا این که بدون دلیل، مخالفت کند لکن از هیچ کس قابل قبول نیست که اعتقادات دیگران را - که از راه برهان و دلیل پذیرفته اند - به سخریه بگیرد.

با کمال تأسف، کسانی هستند که با رجعت مخالفند؛ در حالی که منابع اصلی ایشان از آن سخن گفته است. کسی که سخن مخالفان تفکر اهل بیت (علیهم السلام) را در باره رجعت بخواند، تصور می کند که آنان در کتابها و آثار و میراث فرهنگی خود در دورترین نقطه از آن قرار دارند و لکن اگر میراث فرهنگی آنان را مطالعه کند و در آن بیندیشد، روایات فراوانی را می یابد که بر وجود اعتقاد به رجعت نزد آنان دلالت می کند.

از جمله امور روشنی که در کتابهای تاریخی آمده این است که:

ص: ۳۲

«وقتی خبر رحلت پیامبر خدا (صلی الله علیه و آله) میان مسلمانان منتشر شد، عمر بن خطاب گفت: چه کسی فلان شهر و فلان شهر از شهرهای رم را فتح می کند؟ پیامبر خدا نمی میرد تا این که آنها را فتح کنیم و اگر بمیرد، منتظر او خواهیم ماند چنان که بنی اسرائیل منتظر موسی (علیه السلام) شدند. او همواره می گفت: پیامبر خدا نمرده است و لکن به سوی پروردگارش رفت چنان که موسی (علیه السلام) رفت و چهل شبانه روز از قوم خویش غایب گشت. سپس به سوی آنان بازگشت. به خدا قسم! پیامبر خدا بر می گردد و کسانی که گمان کنند او مرده، دستها و پاهای آنان باید بریده شود».^(۱)

بر این اساس، عمر بن خطاب، اولین کسی است که اعتقاد به رجعت را مطرح کرده است؛ نه عبد الله بن سبا (شخصیت افسانه ای که هر گونه منکری در تاریخ اسلامی، به او نسبت داده می شود).

ابن ابی دنیا (م. ۲۸۱) کتابی به نام «من عاش بعد الموت؛ کسانی که بعد از مرگ زیسته اند»، تألیف کرده است و این کتاب از سوی دارالکتب الاسلامیه در بیروت، با تحقیق، در سال ۱۹۸۷ م. نشر یافته است.

ابو نعیم اصفهانی در کتاب دلائل النبوه، و سیوطی در کتاب الخصائص الکبری، بابی خاص در معجزات پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) درباره زنده کردن مردگان قرار داده اند.

ص: ۳۳

علاوه بر این، سیوطی، کراماتی برای غیر پیامبر، درباره زنده کردن مردگان ذکر کرده است. (۱)

و نیز روایت کرده اند که زید بن حارثه، ربیع بن خراش و مردی از انصار، بعد از مرگ، سخن گفته اند. (۲)

شبهاتی درباره رجعت

در اعتقاد به رجعت، شبهاتی هست که پاسخ روشنی را می طلبد.

۱- اعتقاد به رجعت موجب تشویق به معصیت است! به جهت این که هنگام رجعت، شخص می تواند از گناهان گذشته خود توبه کند؟

این اشکال در صورتی وارد است که رجعت، عمومی باشد و همه مردم را در بر بگیرد و یا این که نام افرادی که دو باره به دنیا برمی گردند، معین شده باشد، حال آن که چنین نیست؛ زیرا رجعت، مخصوص سران کفر و رهبران ایمان است و کسی نمی تواند نام افراد را معین کند و امر به دست خداوند است و همین مقدار در ارتباط با تشویق نکردن به معصیت، کافی است.

ص: ۳۴

۱- (۱) - علامه امینی، بحث طولانی را در جلد ۱۱ از کتاب الغدیر: ۱۹۵-۱۰۳ به این امر اختصاص داده است و مواردی از مکتب خلفا را نقل می کند که بر وجود غلو در آن دلالت دارد و ضمن آن، روایات فراوانی که در برگیرنده معنای «رجعت» است، وجود دارد.

۲- (۲) - تهذیب التهذیب: ۳/ ۴۱۰.

۲- اعتقاد به رجعت، موجب قایل شدن به «تناسخ» می شود که میان مسلمانان مردود است؟

باید گفت: عقیده به تناسخ، مقوله ای است و اعتقاد به رجعت، مقوله ای دیگر که با آن تباین کلی دارد؛ «تناسخ»، حلول ارواح مردگان در بدن دیگران - که حیات دنیوی دارند - می باشد، در حالی که مراد از «رجعت» بازگشت ارواح برخی از مردم به بدنهای آنان است (مانند آنچه در قیامت واقع می شود) اگر لازمه رجعت، تناسخ باشد، هر آینه تناسخ در معاد و در زنده کردن مردگان به وسیله حضرت عیسی (علیه السلام) و در مصادیق رجعت، میان اّمتهای گذشته نیز باید باشد.

و در باطل بودن تناسخ، روایت های متواتری از اهل بیت (علیهم السلام) نقل شده است و دانشمندان امامیه در گذشته و حال بر آن تأکید کرده اند. اعتقاد به آن نیز سرانجام انسان را به کفر می کشاند.

ابو الحسن اشعری در کتاب مقالات الاسلامیین، بین قول به رجعت - که امامیه آن را پذیرفته اند - و بین قول به تناسخ که اهل غلو و زنادقه منکر قیامت آن را قبول دارند - جدایی انداخته است.

۳- طبق گفتار احمد امین، اعتقاد به رجعت، موجب ظهور افکار یهودگری میان شیعیان شده است؟

جواب این است که پذیرش بخشی از اعتقادات ادیان سابق، از جمله برنامه ها و دستورات اسلام است؛ زیرا اسلام، عمل به ادیان سابق را نسخ کرده است، اما در بُعد اعتقادی، جوهره ای ثابت و مشترکی، میان تمام ادیان وجود دارد و اسلام، کاملترین بیان و تعبیر

از آن جوهره است، پس صرف این که عقیده ای از اعتقادات ادیان سابق، جزء اسلام باشد، موجب ایراد بر آن نیست.

تازه این در صورتی است که فرض کنیم که رجعت، از اعتقادات یهود باشد (چنان که احمد امین ادعا می کند!).

بنابر این، گفتار احمد امین، شگفت انگیز و باطل است. گویا او از روشن ترین و بارزترین اعتقادات اسلامی درباره پیامبران گذشته بی اطلاع است.

خود قرآن کریم، واقع شدن رجعت، میان بنی اسرائیل را عنوان کرده است. تشیع نیز خطی است که از روح اعتقادات پیامبران گذشته و جوهره آن - که در تمام رسالتها ثابت است - سخن گفته است.

۴- چگونه بین اعتقاد به رجعت و بین این گفتار خداوند جمع می کنید که می فرماید:

وَحَرَامٌ عَلَى قَوْمِهِ أَهْلُكِنَاهَا أَنَّهُمْ لَا يَرْجِعُونَ . (۱)

«و حرام است بر شهرها و آبادیهایی که (بر اثر گناه) نابودشان کردیم (که به دنیا باز گردند) آنان هرگز باز نخواهند گشت».

این آیه بازنگشتن ظالمان به دنیا را بیان می کند، پس اگر ما قایل به رجوع برخی از آنان شویم، این اعتقاد، مخالف با آیه خواهد بود؟

در جواب باید گفت که اعتقاد به رجعت، مخالفتی با آیه ندارد؛ زیرا آیه شریفه در باره گروهی خاص از ستمگران است و آنان

ص: ۳۶

کسانی اند که در دنیا هلاک گشته و در آن، به عذاب آسمانی گرفتار شده اند.

اما ستمگرانی که بدون عذاب و عقوبت از دنیا رفته اند، آیه در ارتباط با آنان ساکت است و شاید سکوت آیه شریفه نسبت به آنان، به نوعی امضای رجعت آنان و یا رجعت گروهی از آنان به انتخاب خداوند است.

نتیجه بحث

«رجعت» امر محالی نیست و نیز مخالفتی با توحید ندارد بلکه تجلی قدرت مطلقه خداوند است و روایات فراوانی از اهل بیت (علیهم السلام) - که عدل قرآن می باشند - بر اثبات آن نقل شده است. همچنین آیات زیادی از قرآن کریم بر اثبات آن وجود دارد که در بحثهای گذشته به آنها استدلال شد. در واقع رجعت، همانند برخی از نشانه های قیامت و نوعی از معاد است که کافران آن را بعید می شمارند.

ص: ۳۷

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند؟

سوره زمر / ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ هـ. ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفاً علمی و به دور از تعصبات و جریانات اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب «مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱. بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)
۲. تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی
۳. جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه، تبلت ها، رایانه ها و ...
۴. سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو
۵. گسترش فرهنگ عمومی مطالعه
۶. زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱. عمل بر مبنای مجوز های قانونی
۲. ارتباط با مراکز هم سو
۳. پرهیز از موازی کاری

۴. صرفا ارائه محتوای علمی

۵. ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱. چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه

۲. برگزاری مسابقات کتابخوانی

۳. تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...

۴. تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...

۵. ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com

۶. تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...

۷. راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی

۸. طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...

۹. برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)

۱۰. برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)

۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:

JAVA.۱

ANDROID.۲

EPUB.۳

CHM.۴

PDF.۵

HTML.۶

CHM.۷

GHB.۸

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

ANDROID.۱

IOS.۲

WINDOWS PHONE.۳

WINDOWS.۴

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

در پایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه

بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می
نماییم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان - خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آواده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی - پلاک ۱۲۹/۳۴ - طبقه
اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۰۲۱ - ۸۸۳۱۸۷۲۲

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

مرکز تحقیقات رایانگی

اصفهان

گامی

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

